

ČEDO PRODANOVIĆ, odvjetnik:

Slučajevi gospodarskog kriminala na sudovima će se lomiti preko koljena

razgovarao **IVICA GRČAR**

ivica.grcar@liderpress.hr

Č

edo Prodanović, jedan od najpoznatijih hrvatskih odvjetnika 'kaznenjaka', rođen je u Zagrebu 1949. Maturirao je u Prvoj gimnaziji i diplomirao na Pravnom fakultetu u Zagrebu. Prvo zaposlenje dobio je na tadašnjemu Državnom tužilaštvu i postupno je u 15 godina rada napredovao od zamjenika općinskog tužioca preko okružnog do šefa zagrebačkoga Državnog tužilaštva (zapravo, to je značilo biti jedan od najodgovornijih državnih tužilaca jer zagrebačko je Državno tužilaštvo bilo najveće, rješavalo je više od 30 posto predmeta gospodarskog kriminaliteta u RH; Prodanović je tad imao 47 zamjenika). U čistkama u pravosuđu 1991. odmah je 'odletio' iz Državnog tužilaštva. Odonda je u odvjetništvu i do danas se afirmirao kao jedan od najuspješnijih u zastupanju okrivljenih u kaznenim postupcima.

• **Jeste li dosad dubinski analizirali poznate poslove svojeg klijenta Ive Sanadera kao što vam to nalažu propisi o suzbijanju pranja novca i financiranja terorizma i jeste li podatke dobivene analizom dostavili Financijskoj policiji?**
- Naravno da nisam, kao što to dosad nisam napravio ni za jednoga svojeg klijenta. Osim toga, ne vidim način na koji bih uopće mogao utvrditi fi-

nancijsko stanje svojih klijenata. Ta se zakonska odredba o suzbijanju pranja novca kosi sa zakonskom odredbom o profesionalnoj odvjetničkoj tajni.

• **Niste li sad u situaciji da kao odvjetnik ne provodite Zakon o suzbijanju pranja novca, prema kojemu ste u određenim situacijama dužni provoditi dubinske analize poslova svojih klijenata i dobivene podatke dostavljati Financijskoj policiji?**

- U krajnjoj liniji taj dio zakona ne provodim. Možda bih ga provodio da uočim dramatičnu situaciju ili osobu. Ali to se već određuje u potpisivanju punomoći. Shvatim li da imam posla s klijentom sumnjivim prema svim osnovama, nastojat ću izbjeći njegovo zastupanje. U dosadašnjem krugu stranaka nisam našao povoda za takvo što. Jesam li tako prekršio zakon ili nisam? Vjerojatno jesam, jer tim se zakonom od mene traži da to napravim na početku, a na početku se to u pravilu ne zna. Sve je, dakle, moja procjena ili moj dojam o klijentu. Ja se oslanjam na svoj dojam. Moj odvjetnički ured ima mnogo posla, zato ne mogu svaku stranku 'vivisecirati' da bih bio siguran.

• **Kako ocjenjujete svoj položaj i položaj svojeg klijenta na suđenjima koja tek trebaju početi?**

- Šuočio sam se problemom da sam klijenta dobio kao 'gotov proizvod', sve je unaprijed, bez suđenja, pripremljeno da bude kriv. Već vam sad mogu reći da više od pola onoga što se o Sanaderu objavljuje

u medijima nije točno. A sve ono što se o njemu objavljuje nije slučajno, to se svjesno plasira u javnost. Sanader je izniman slučaj. Čitao sam da su neki premijeri bili gonjeni, ali u svijetu se premijeri u načelu ne gone, nisu u čeliji s drugim kažnjenicima, nego imaju poseban tretman, što nije favoriziranje osobe, nego držanje do dostojanstva institucije premijera. Ivo Sanader nije bio predsjednik kućnog savjeta, nego predsjednik vlade jedne države. I svaka država koja drži do sebe trebala bi to poštovati bez obzira na to kako će završiti sudski postupak. Sanadera uvaljuju u blato i 'cipelare' njegovi dojučerašnji najbliži suradnici, ljudi koje je stvorio. To je sve već viđeno, ali ovo sada na najvišoj je razini. Profesionalno me intrigira ulazak u postupak za koji je u početku bilo posve sigurno da ću ga izgubiti, a sad mi se, što sam dublje u predmetu, čini da su nam izgledi sve bolji. Kad govorim o sve boljim izgledima, govorim o stanju spisa. Da znam da će suditi suci koje cijenim, bio bih i mnogo optimističniji. Međutim, nemojte me pitati za imena sudaca.

• **Što mislite o praksi da Državno odvjetništvo i policija u javnost plasiraju informacije poznate samo u istrazi ne bi li tako pritisnuli osumnjičene da progovore u istražnom zatvoru?**

- Razlog za takvo postupanje nije samo pritisak na osobe u istražnom zatvoru, tako se pritišće i sud. Tim informacijama kondicionira se javnost, stvara se javno ozračje prema kojem je netko unaprijed kriv. Možda ne treba govoriti o imenima,

Progon sudionika gospodarskog kriminala u Hrvatskoj pionirski je posao. Imamo ljude koji to nikada dosad nisu radili i nisu se za to obrazovali na fakultetu. A nema ni prave stručne pomoći

foto: Željko Jeterški

ali uzmete Sanaderov primjer: za 90 posto Hrvata on je i prije suđenja kriv za sve o čemu se pisalo i govorilo u medijima. I nakon toga slučaj dobiva sudac koji treba eliminirati sva tako narasla očekivanja i suditi nepristrano, zbog čega može očekivati i proteste odluči li u suđenju suprotno takvim očekivanjima javnosti. Malo je ljudi koji barem malo neće voditi računa o tome što se u javnosti od njih očekuje. I u takvim slučajevima nema poštenog suđenja. Zbog toga se, zapravo, te informacije puštaju u javnost.

• **Kako komentirate da dosad nije provedena nijedna ozbiljna istraga zbog curenja informacija poznatih samo u istrazi?**

- Nedavno sam zbog takva slučaja u drugome kaznenom predmetu podnio kaznenu prijavu jer smo na ročištu bili samo tužitelj i ja. A meni nije u interesu da se to objavi o mojem klijentu. Prijavu sam podnio protiv nepoznate osobe u DORH-u i čekam što će se dogoditi. Katkad se u javnosti plasiraju i informacije koje nisu obuhvaćene kaznenim postupkom, ali u javnosti stvaraju lošu sliku o optuženome.

• **Sad se prigovara da to rade i odvjetnici, osobito vašem kolegi Nobilu da plasira u javnost negativne informacije o Vladi u slučaju 'Polančec'. Kako to komentirate?**

- Neću to negirati, no kolega Nobilo ne radi to, nego se sukobljava izravno s vlastima i otkriva stvari koje su im neugodne, i to na jednak način na koji one nastoje kompromitirati njegova branjenika. Kolega Nobilo odabrao je žestoku, borbenu varijantu obrane. Ta obrana u Polančecovu slučaju dobro prolazi u javnosti, ali kako će proći na sudu, vidjet ćemo. U svakom slučaju, riječ je o legitimnoj obrani. Kolega Nobilo uspio je u tome da javnost više ne vjeruje da je Polančec neosporno lopov kao što ju je u to pokušala uvjeriti vlast plasiranjem raznih informacija o njemu poznatih samo u istrazi. Sada javnost u najmanju ruku više ne vjeruje da je Polančec u svemu bio sâm, a to je vlast namjeravala. Kolega Nobilo uspio je promijeniti stajalište javnosti, Polančec joj više nije antipatičan.

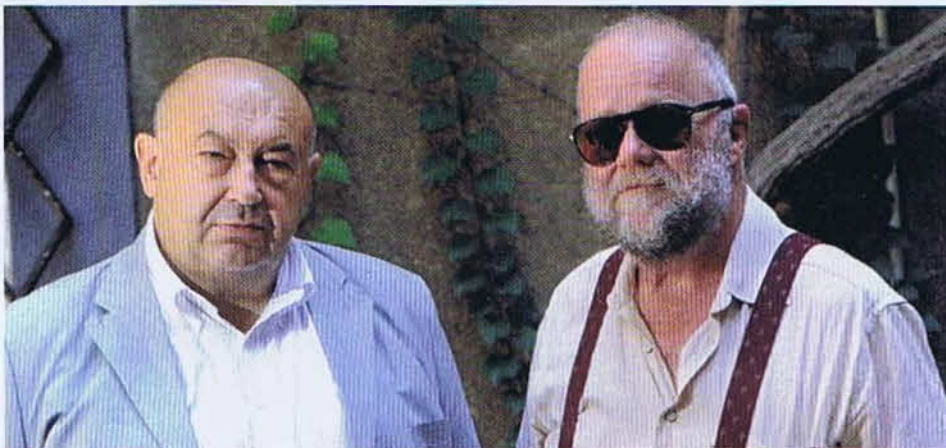
• **Je li faza čistki u sudstvu prošla i je li se pravosuđe oporavilo od dosadašnjeg čišćenja nepodobnih?**

- Malo se govori o razmjerima onoga što vi nazivate čistkama. Koliko znam, profesor Uzelac o ➔

ČEDO PRODANOVIĆ, odvjetnik

→ tome je provodio istraživanje i došao je do brojke od gotovo dvije tisuće ljudi koji su morali napustiti sudstvo i tužiteljstvo. Tužiteljstvo i sudstvo još plaćaju danak vremenu kad su ostali bez najiskusnijeg kadra. Ode li više od pola tužitelja i trećina sudaca, i to najiskusnijih, za to se nužno plaća danak. On se još plaća. Sve je to još vidljivije jer se kadar popunjavao isključivo prema političkim kriterijima, a ne prema stručnim, pa su se pojedinci našli na poslovima koje nerijetko nisu bili sposobni obavljati. Do prije nekoliko godina i sâm sam bio zagovornikom društvene intervencije u sudstvo, a i sad mislim da sudstvo nije smjelo tako dugo raditi doista loše i da se to toleriralo. No 'izdurali' smo i, evo, prošlo je dvadeset godina i stanje se doista donekle popravilo. Sad mislim da se više ne bi trebalo vraćati starim revolucionarnim društvenim intervencijama u sudstvo. Odnedavno je propisano da u redovitom sudstvu suce predlaže struka, čak da predlaže predsjednike sudova, a da sâm izbor provodi Državno sudbeno vijeće. Utjecaj politike polako se eliminira u izboru sudaca redovitih sudova. Ipak, stvari polako idu nabolje.

• **Svjedoci smo da u složenijim slučajevima gospodarskog kriminala Državno odvjetništvo nije osposobljeno za provedbu svih**

dokaznih postupaka, a ni sud nema novca za to. To je bilo očito na suđenju zbog Riječke banke na kojemu se zbog nedostatka novca odustalo od skupog postupka inozemne financijske forenzike. Hoće li se odobriti veći iznos za osposobljavanje Državnog odvjetništva i sudova?

- Koliko znam, Državno odvjetništvo već ima angažirane stalne konzultante iz nekih djelatnosti, osobito financijskih. Radi se i na zapošljavanju stručnjaka u Državnom odvjetništvu. Međutim,

mi u Hrvatskoj tek se sad susrećemo sa svime time, godinama se taj oblik kriminala nije sudski gonio. Dosad se to nije činilo ne zato što se to znalo ili nije znalo raditi, nego se jednostavno nije htjelo. Sad kad se odlučilo da se to ipak mora raditi, imamo pionirski posao, ljude koji to nikada dosad nisu radili i nisu se za to obrazovali na fakultetu, a ni u praksi. A nema ni prave stručne pomoći. Sve će se, nažalost, lomiti preko koljena i naći ćemo se u situaciji da će neki biti oslobođeni, a neki osuđeni a da to nisu trebali biti. Ulazimo u područje pravne nesigurnosti dok se ne uspostave standardi i dok se ne pojave pravi financijski forenzičari i drugi stručnjaci bez koji se ozbiljan predmet više ne može riješiti.

• **Znači li to da već sad vlada pravna nesigurnost? Nekima se sudi zbog nečega zbog čega se dosad nikomu nije sudilo premda su počinili ista djela.**

- Da, to imate u predmetima na suđenju optuženima za Podravku ili Hrvatsku poštansku banku. Primjerice, u HPB-ovu slučaju izdvoji se kao kriminalan slučaj nekoliko odobrenih rizičnih kredita, a uopće se ne uzima u obzir koliko je ukupnu dobit na svim takvim kreditima banka ostvarila ili se ne gleda je li omjer rizičnih kredita u ostalim bankama znatno manji ili veći, a zna se da su bankarski poslovi rizični. I tako ste našli jednoga koji je kriv za nešto što se na sličan način godinama radilo u većini banaka, ali nitko zbog toga nije bio kazneno gonjen. Stoga je na to pitanje teško odgovoriti jer to čak nije pitanje zašto sudite nekome, a drugima niste, nego zašto odjednom sudite za to. ■

Neutemeljene optužnice preplavit će sudove

U SLUČAJU 'INDEKS' STANDARDI SUĐENJA APSOLUTNO SU PALI

• **U posljednje vrijeme bilo je mnogo govora o novim propisima koji pogoduju Državnom odvjetništvu. Može li se o tome reći nešto novo, nešto što dosad nismo čuli?**

- Zbog novog Zakona o kaznenom postupku, kojim se daje jak vjetar u leđa Državnom odvjetništvu, morat će se mnogo toga lomiti na sudu. Do zaprimanja predmeta na sudu nema nikakve kontrole optužnica, dakle mogu tužiti što god hoće. A kad mnogo optužnica koje nisu dobro utemeljene, potkrijepljene dokazima, preplavi sudove bez ikakva odabira, neke će prema zakonu velikih brojeva proći na sudu premda ne bi trebale. Već imate sudske postupke s mnogo optuženih, poput npr. suđe-

nja zbog afere 'Indeks', u kojima su standardi suđenja apsolutno pali. Sudilo se na temelju takvih dokaza i, općenito, takvim načinom vođenja postupka da je suđenje protiv dvadesetak okrivljenih za više od dvadesetak kaznenih djela bilo završeno u dva-tri mjeseca. A istodobno se za jednog okrivljenog za samo jedno kazneno djelo vodi petogodišnji postupak. Očito je bila riječ o kampanji. Stvorilo se takvo ozračje u javnosti, unaprijed su se našli krivci, odradilo se to u medijima, primjerice objavom nedopustivih fotografija uhićenja, i onda su ljudi tako okrivljeni i osuđeni. Kako je sve počelo, tako je završilo. Vrhovni sud sad će to ipak morati malo bolje pogledati.